Associació d'Amics de les Muntanyes de Prades

_____sortida excursionista_____

A: Circuit pels forns de calç de Tarrés

Tarrés - Plans de Tarrés – Tarrés

DURADA : 1 1/2 +1 **DIFICULTAT :** * * *

Dia : 03 de març de 2024

Lloc concentració i sortida : davant l'edifici del Sindicat de Tarrés (a l'entrada del poble)
Hora sortida: 8 matí
Desplaçaments : cotxes particulars fins lloc sortida
Distancia : 13,4 km.
Durada: 05:20 hores efectives(sense parades)
Desnivell: 211 m
Guia voluntari : Josep M. Balanyà
Contacte :639692576
Inscripció : Socis gratuïta .No socis també.
Assegurança/ llicencia federativa : s'aconsella disposar-ne

Observacions:

La ruta es d'uns 13 km si sortim de Tarrés però es pot retallar a 10,2 Km. si sortim de l'explanada de la gravera , però hauríem de deixar cotxes al PK 20,7 de la LV 2012. (VEURE annex Dossier)

Dinar de germanor tipus buffet al finalitzar l'excursió al Sindicat de Tarrés , al mateix poble de Tarrés .**Preu : 20 €+ beguda**

Es preveu acabar l'excursió a les 3 de la tarda + el temps de dinar .

Cal portar : Esmorzar, aigua, calçat de muntanya . roba adequada per protegir-nos de les inclemències del temps

Material recomanat:
bastons, guants, ulleres de sol , gorra o barret per protegir-vos del sol , crema protectora solar , manta termica , llanterna , capelina , paravent ,

Altres :
TRACK de la sortida :https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/propostaruta-forns-de-calc2024-161117823
Web restaurant : https://elsindicattarres.com/
Punt de trobada : https://maps.app.goo.gl/rL1cifaSbVM6Sbn98

DOSSIER SORTIDA

La Ruta de la Calç

LA RUTA DE LA CALÇ, és un itinerari de 12,6 km per fer a peu, amb BTT, cavall i, alguns trams, en cotxe, amb sortida i arribada al nucli urbà de Tarrés però que transcorre pels boscos del terme municipal d'aquest poble. S'anomena Ruta de la Calç perquè el seu eix vertebrador és el conjunt de forns de calç existents al terme i, concretament, a la zona dels Plans. A més, és una ruta que ens permet gaudir de l'impressionant patrimoni natural que són els Plans de Tarrés així com del paisatge rural com a testimoni de la petjada humana en el territori.

Què és un forn de calç?

És una construcció/excavació de planta circular i forma cilíndrica excavada en sentit vertical originant una cavitat semblant a una olla. Aquests forns s'utilitzaven per obtindre calç: és un producte obtingut de la pedra calcària -molt abundant als Plans de Tarrés- a través d'un procés consistent en sotmetre aquesta pedra a unes temperatures properes als 1000º centígrads. Això s'aconseguia als forns de calç i el procés de cuita s'allargava unes 72 hores. El producte resultant s'anomenava calç viva, i tenia moltes aplicacions. Per exemple, en pols, s'utilitzava per desinfectar i per conservar alguns aliments. Barrejada amb aigua, s'anomenava calç amarada i s'emprava en la construcció, per fer l'argamassa, per ensulfatar a vinya o per pintar i encalcinar.

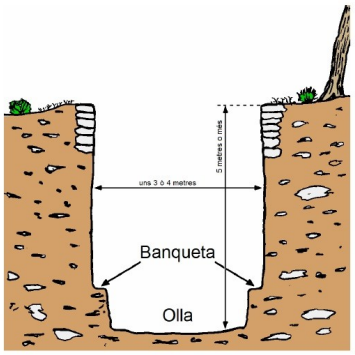

Secció d'un forn de calç tradicional

El ***recorregut que oferim pels boscos de Tarrés*** esdevé una ruta excepcional per diversos motius:

Primer, possiblement els Plans de Tarrés sigui la zona amb més concentració de forns de calç de Catalunya. A Tarrés hi ha 60 forns de calç inventariats, dels quals la ruta senyalitzada possibilita veure un total de 28 forns. Per tant, permet veure'n una àmplia tipologia constructiva, amb diàmetre i alçada variable. Hi ha forns que són totalment excavats al terra, com un pou, com per exemple el forn dels Assèguils del Joan del Roig; altres cavitats són parcialment excavades i en part construïdes. Alguns forns són excavats a la terra, d'altres a la roca, també al tapàs; alguns s'ubiquen en marges, la majoria al coster. En definitiva una tipologia, varietat i diferent grau de conservació i/o restauració que esdevé un atractiu més de la ruta. Els Plans de Tarrés són el conjunt arqueològic de forns de calç més important de Catalunya.

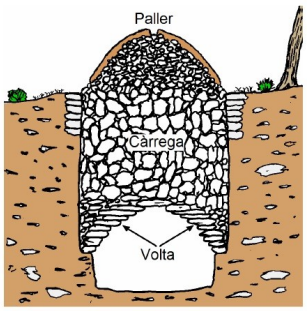

Un forn de calç tradicional, carregat

Segon, destaquem el caire divers i complementari perquè la ruta lliga el patrimoni cultural (forns de calç) amb el patrimoni natural (natura i recursos) i el paisatge rural (conreus, marges, cabanes de volta). En diversos punts de la Ruta de la Calç, veureu un seguit de planells explicatius per conèixer tots els elements lligats al medi: la geologia, la botànica, els recursos naturals -pedreres per exemple-, les construccions rurals, el paisatge agrari...

Tercer, pel que fa al marc geogràfic, els Plans és com un petit altiplà, fet que ens possibilita gaudir, durant el recorregut, de tres punts d'una impressionant vista panoràmica (els Costers Morers, el Pla del Cintet i la Punta de Vilobí): s'observa tota la Conca de Barberà, el Montsant, la serralada Prelitoral, la Plana de Lleida, les serralades Prepirinenques...

Quart, a nivell de vegetació destaquem l'obac de les Comes de Montgrat on trobem les condicions d'humitat que possibiliten un bosc ufanós, productor d'ombra i virosta eterogènia. El tipus de vegetació és completament diferent a la resta del terme municipal: aquí el mantell vegetal cobreix completament el terreny. Hi ha el reboll, i l'oma, rara arrel de Catalunya que aquí ens deixa algun rastre. El pi blanc i el pi roig s'eleven verticals i agraïts. El sotabosc, aquí és molt variat i humit.

Cinquè, per incidir encara més en la diversitat de la Ruta, en els darrers anys i fruit de l'impuls de les energies renovables, la zona s'ha vist afectada per la construcció del parc eòlic de la serra de Vilobí. El recorregut permet veure de prop aquests grans aerogeneradors -80 metres d'alçada- que s'han convertit en referents moderns del paisatge, entroncant passat i futur.

En resum, en fer el recorregut, veureu el caire divers de la Ruta, basada i estructurada entorn dels forns de calç, però localitzada en un marc geogràfic determinat, els Plans, caracteritzat per un alt valor natural, que oferia a la gent del territori uns recursos específics que, degudament explotats per l'home, han suposat la creació, al llarg dels segles, d'un paisatge rural definit.

MAPES I DESCRIPCIÓ ITINERARI

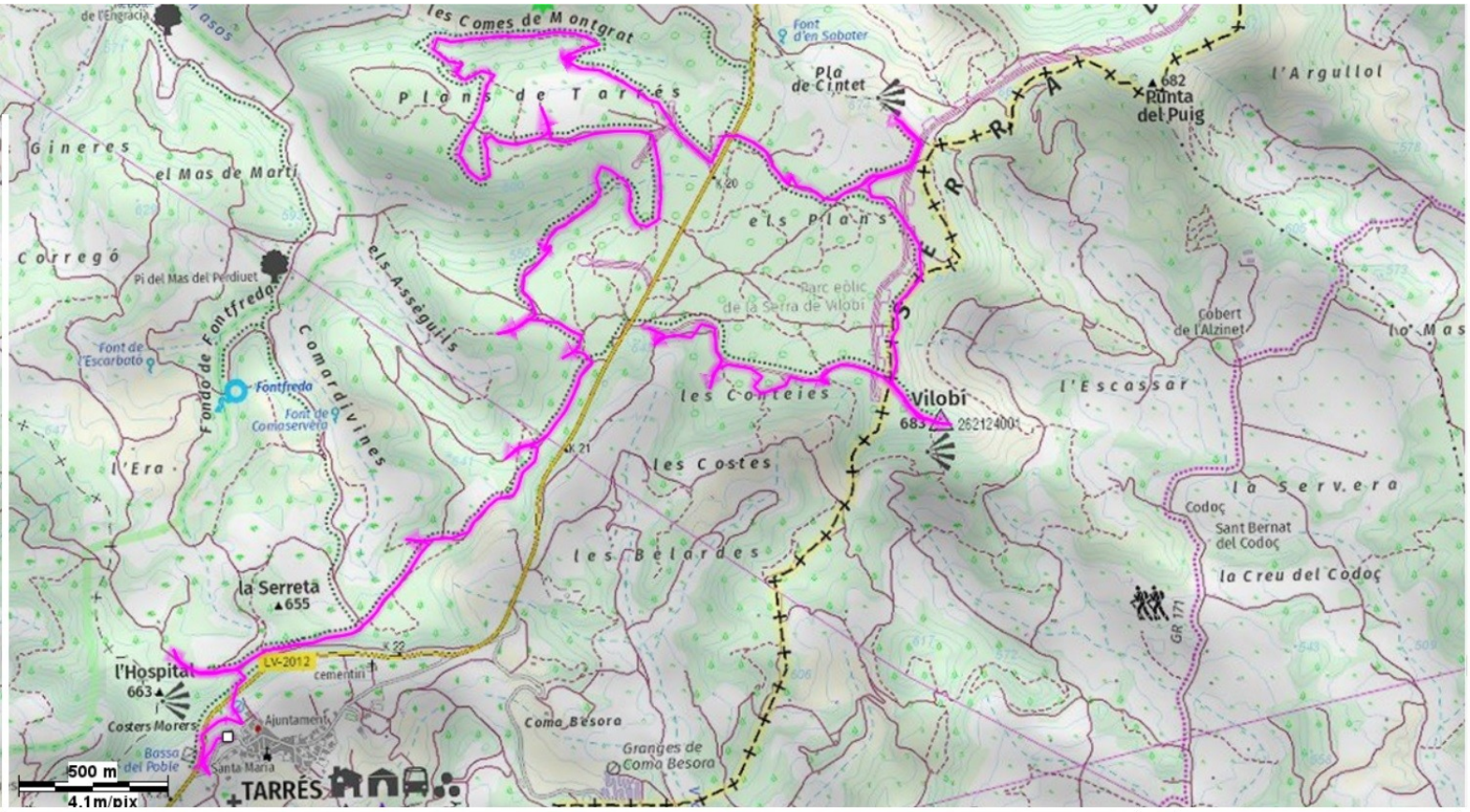

Distància amb alture	13.36 km
Ascen.sortida	211 m
Altitud Màxima	675 m
V.Mitjana Mov.	2.5 km/h
Duració	05:19:41
Temps parat	00:00:00
Energia	0 Kcal

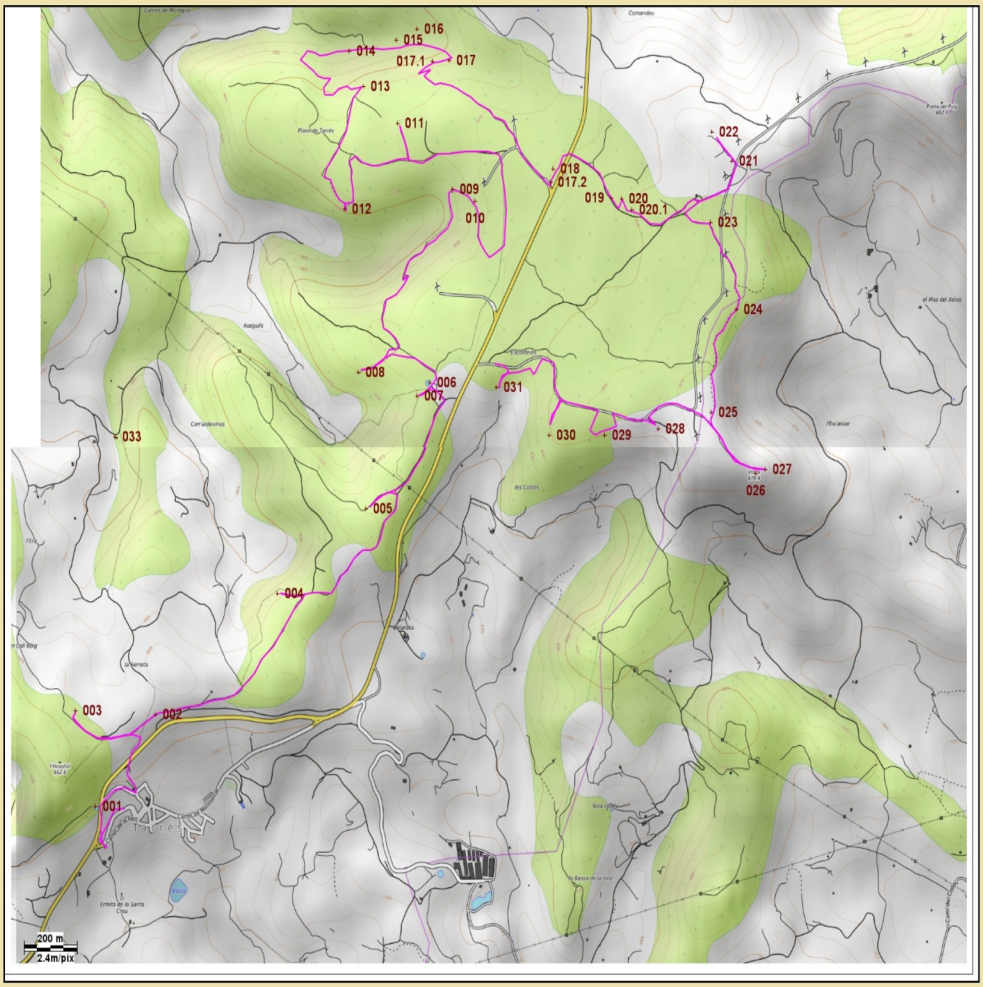

Llistat de punts interessants que veurem

Icor	Nom	Descripció	Altitud
	001	Bassa poble antiga	593
	002	forn de Parrell	641
	003	Forn Nou	637
	004	Forn de la Campana	639
	005	Forn Assegils del Rebadà	641
	006	Toll de la Gravera	635
	007	Forns bessons del Pla del Xato	634
	008	Forn dels assegils del Joan Roig	628
	009	Forn del buscarró del Pubillet	605
	010	Forn del Buscarró del París	628
	011	cabana de volta del Pla de Fermí	614
	012	Forn del Buscarró del París	613
	013	Forn i Font del Pujol	612
	014	Forns bessons de les Comes de Montgral del Ros	591
	015	Fondo de les Comes de Montgrat	589
	016	Mas enrrunat	592
	017	Aixopluc	605
	017.1	Forns bessons de les Comes de Mongrat del Ros	597
	017.2	Forn del Pla del Ferran	638
	018	Forn de les Comes de Montgrat del masset	637
	019	Forn del Pla de Ferran	648
	020	Cabada Volta del Pla de l'estanc	654
	020.1	Forn Gran de l'Arbós	649
	021	Forn del Pla de Cintet	666
	022	Pla del Cintet	675
	023	Cabana Volta Plans de Fuster	664
	024	Forn del Colomet al Codoç	666
	025	Els Plans de Tarrés	677
	026	Punta del Vilobí (P.Geodesic)	678
	027	Forn	640
	028	Forns bessons de les costes de les eres	664
	029	Forn de les costes del mosset	658
	030	Forn Esconteies del Mut	656
	031	Forn del Curull de l'Engràcia	643

Rutómetre:

(A)-0 km La ruta comença a la rotonda que trobareu a l'entrada de Tarrés venint de la carretera N-240. Agafeu el camí de l'esquerra de la rotonda (camí de la variant de Tarrés). A uns 30 metres trobareu una zona d'aparcament de vehicles.

0,5 km Agafeu un caminet que trobareu a mà esquerra. Al damunt de l'entrada al camí podreu visitar un forn de calç. Continueu la ruta seguint pel camí.

0,7 km Trobareu una cruïlla de quatre camins. Si aneu cap a l'esquerra, a 0,5 km trobareu el forn Nou, una vista panoràmica i una pedrera. Per continuar amb la ruta seguiu recte pel camí que puja des de la cruïlla.

0,9 km Arribareu a una bifurcació. Si anéssiu cap a l' esquerra faríeu cap a Fulleda; continueu la ruta cap a la dreta.

1, 3 km Trobareu un senderó a l'esquerra, si el seguiu trobareu el Forn de la Comardivina del Ros (a 100 metres). Continueu el camí principal (recte).

1,9 km Arribareu a una altra bifurcació. Si tireu cap a l'esquerra anireu al Forn dels Assèguils del Rabadà (a 140 metres); continueu cap a la dreta per seguir la ruta.

(B)2,3 km Arribareu a una esplanada, on abans hi havia una pedrera. Cap a la dreta hi ha la carretera; seguiu la ruta cap a l'esquerra.

2,35 km Arribareu a una altra esplanada (el Toll de la Gravera). Cap a l'esquerra anireu als Forns Bessons del Pla del Xató (a 60 m). Aneu cap a la dreta per seguir la ruta.

2,4 km Arribareu a una bifurcació del camí; seguiu pel camí de l'esquerra.

2,5 km Arribareu a una altra bifurcació. Si seguiu el camí a mà esquerra, a 30 metres heu d'agafar el senderó que porta al Forn dels Assèguils de Joan del Roig (a 170 metres). Per continuar la ruta agafeu el primer camí cap a la dreta.

3,3 km El camí us portarà al Forn del Buscarró del Pubillet. Per continuar la ruta heu d'agafar el senderó de la dreta que puja pel coster (són els únics 50 metres que els ciclistes hauran de carregar-se la bicicleta al coll).

3,4 km Quan arribareu a dalt al pla, continueu el camí cap a la dreta.

3,5 km Trobareu un senderó a mà esquerra; si l'agafeu, arribareu als Forns del Buscarró de la Pura (a 30 metres). Per continuar la ruta continueu pel camí pel qual veníeu (recte).

3,7 km Arribareu a un camí; continueu per l'esquerra. Trobareu una altra cruïlla; agafeu també el camí de l'esquerra, que a poc a poc es transforma en senderó.

4 km Arribareu a un camí principal; continueu per l'esquerra.

4,6 km Trobareu un camí secundari a l'esquerra que es va transformant en senderó; agafeu-lo.

4,8 km Trobareu un camí a l'esquerra; si el seguiu, a 20 metres trobareu el Forn del Buscarró del París. Continueu recte per seguir la ruta.

5,1 km Trobareu un camí a la dreta i un a l'esquerra; continueu pel tercer que us ve recte.

5,4 km Trobareu un senderó a la dreta; si el seguiu, arribareu al Forn de les Comes de Mongrat del Pujol (a 10 metres) i a l'antiga Font del Pujol (a 15 metres). Per continuar la ruta seguiu pel camí per on veníeu.

5,5 km Trobareu una esplanada a mà esquerra; baixant hi ha els Forns Bessons de les Comes de Mongrat del Ros (a 25 metres). Continueu baixant pel senderó principal per seguir la ruta.

5,8 km Arribareu a una cruïlla; continueu recte pel senderó.

6,2 km Arribareu al Fondo de les Comes de Mongrat. Continueu recte pel senderó.

6,5 km Arribareu al Forn de les Comes de Mongrat del Mosset, que és a mà esquerra del camí. Aneu seguint pel sender que, fent ziga-zaga pel coster, us portarà fins a la plana superior.

6,8 km Arribareu a una extensió de conreu; resseguiu el conreu per l'esquerra fins que arribareu a un camí, a 130 metres del camí d'on heu sortit.

7,2 km Arribareu a un camí principal, gireu cap a l'esquerra.

7,4 km Abans d'arribar a la carretera agafeu un senderó que hi ha a mà esquerra (al costat del pal de la llum).

7,45 km A mà esquerra trobareu el Forn del Pla del Ferran.

(.C)7,6 km Travesseu la carretera i seguiu recte pel camí d'enfront.

7,7 km Continueu recte pel camí principal.

7,8 km Trobareu un camí a mà esquerra, des d'on veureu una cabana de volta a l'esquerra, i per un senderó a la dreta (a 50

metres) hi ha el Forn Gran de l'Arbós. Continueu recte pel camí principal.
8, 1 km Arribareu a una bifurcació del camí; si agafeu l'esquerra, que és el principal, a 430 metres trobareu un forn de calç i a 660 una vista panoràmica. Continueu la ruta pel camí de la dreta.

Camí de l'esquerra:
100 m Arribareu a una altra bifurcació; agafeu el camí principal (dreta).
360 m Deixeu el camí principal i agafeu un camí a mà esquerra que porta a un conreu; al fons es veu el forn.
430 m Arribeu al Forn del Pla del Cintet. Agafeu un camí a la dreta del forn que puja fins al turó del Pla del Cintet.
660 m Vista panoràmica.

8,2 km Trobareu, a mà esquerra, la cabana de volta de pedra dels Plans del
Fuster, continueu recte.

8,5 km Trobareu un camí a mà esquerra, però heu de continuar recte.

8,6 km Trobareu un caminet a mà esquerra; si el seguiu arribareu als Forns del Colomet al Codoç (a 50 metres). Continueu recte per seguir la ruta.

8,65 km Trobareu un caminet a mà esquerra; si el seguiu arribareu al Forn del Colomet al Codoç i a la Pedrera del mateix forn (a 40 metres). Continueu recte per seguir la ruta.

9 km Arribareu a un camí principal. Sou als Plans de Tarrés; si aneu cap a l'esquerra, arribareu (a 250 metres) a una vista panoràmica i (a 280 metres) a un forn de calç. Continueu cap a la dreta per seguir la ruta.

Camí de l'esquerra:
180 m Arribareu a una petita esplanada; agafeu el camí de l'esquerra.
250 m Arribeu al lloc des d'on hi ha una vista panoràmica de la Conca de Barberà; continueu recte pel costat del punt geodèsic.
280 m Arribeu a un forn de calç.

9,3 km Trobareu un camí a l'esquerra; si l'agafeu arribareu (a 70 metres) als Forns Bessons de les Costes de les Eres. Per continuar la ruta seguiu recte.

9,5 km Trobareu un sender a l'esquerra; si l'agafeu arribareu (a 110 metres) al Forn de les Costes del Mosset. Per continuar la ruta seguiu recte.

9,7 km Trobareu un camí a l'esquerra; si l'agafeu arribareu (a 150 metres) a uns forns de calç. Per continuar la ruta seguiu recte.

Camí de l'esquerra:
50 m Arribareu a una bifurcació del camí; si seguiu cap a l'esquerra, a 100 metres trobareu el Forn de les Esconteies del Mut; si seguiu cap a la dreta, a 50 metres trobareu el Forn del Currull de l'Engràcia.

10,1 km Arribareu a una bifurcació del camí, si agafeu el senderó del mig arribareu (a 60 metres) al Forn del Curull de l'Engràcia; si continueu recte pel camí principal seguireu la ruta.

(D) 10,2 km Arribareu a la carretera; gireu cap a l'esquerra.

Des d'aquí podeu seguir per la carretera fins a Tarrés (a 1,8 km). Si ho preferiu, podeu retornar per la ruta de la calç resseguint el camí fet inicialment (uns 2,5 km).

10,3 km Per continuar la ruta de la calç, feu 100 metres per la carretera i agafeu el camí de mà dreta, que porta a la gravera.

10,4 km Agafeu el camí a l'esquerra.

10,8 km Arribareu a una cruïlla; agafeu el camí de l'esquerra.

11,4 km Trobareu un camí a la dreta, però heu de continuar recte pel camí principal.

11,8 km Trobareu un camí a l'esquerra; agafeu aquest camí.

12 km Arribareu a una cruïlla de camins; continueu recte pel camí que fa baixada.

12,2 km Arribareu a un camí principal (la variant); gireu cap a la dreta.

(A)12,7 km Arribareu al punt de sortida de la ruta.

Llocs d'interès de la ruta :

Troll de la Gravera
És l'únic punt d'aigua estancada natural que té el terme de Tarrés. A causa de l'extracció de graves en aquest punt, va quedar una petita cavitat on, any rere any, queden estancades les aigües provinents de l'escorrentia pluvial. És un dels pocs indrets del terme on trobem la boga, un tipus de canyís.

Forn dels Assèguils del Joan Roig
El forn és com un gran forat, no construït per durar sinó per fer una funció determinada (coure calç) durant un curt període de temps. El forn dels Assèguils del Joan del Roig és un dels forns més ben conservats del poble i també del conjunt de les Garrigues. Es pot veure al seu interior l'olla on s'acumulaven les cendres durant la cocció.

Forn del Buscarró del París
Forn parcialment excavat amb la part davantera feta de pedra. És un dels més destacables de la comarca i té com a peculiaritat la porta amb un arc apuntat fet amb pedres irregulars.

Comes de Montgrat
En aquesta obaga, a la partida de les Comes de Montgrat, hi trobem les condicions d'humitat que possibiliten un bosc ufanós; aquí el mantell vegetal cobreix completament el terreny. Aquesta vegetació variada era font important de recursos per a l'home.

Cabana de volta de la serra del Perdiuet
Dins la ruta trobem també cabanes de volta, que són construccions rurals de pedra seca de caire excepcional i espectacular. De les quatre cabanes que trobem a la ruta en destaquem la del Perdiuet.

Forn del pla del Cintet
Aquest forn, del qual veiem la vora —límit superior— de pedra, és una cavitat totalment excavada a la terra i és un dels que posteriorment han estat reutilitzats pels pagesos com a bassa per abeurar els animals.

Parc eòlic
La part final de la ruta travessa el parc eòlic Vilobí I. Situat entre els termes municipals de Tarrés i Fulleda, consta de 27 aerogeneradors d'1,5 MW de potència cadascun i 120 metres d'alçada.

Vista panoràmica
Des de la punta del Vilobí s'observa tota la Conca de Barberà. Durant el recorregut hi ha dos altres punts on es pot gaudir d'una impressionat vista panoràmica, als costers Morers i al pla del Cintet.

https://www.aralleida.cat/rutes/la-ruta-dels-forns-de-calc-de-les-garrigues/

INFORMACIÓ GENERAL :

Tarrés

Tarrés és un municipi de la comarca de les Garrigues.

El terme municipal està situat a l'est de la comarca, en una perllongació de la serra del Tallat i la serra de Vilobí. Limita al N amb el municipi de Fulleda, a l'O amb Vinaixa, i a l'E i al S amb Vimbodí i Poblet.

Els conreus predominants són de secà: cereals, ametllers, oliveres i vinya. La meitat del terme és superfície forestal. S'hi accedeix des de la carretera N-240 (Tarragona-Lleida), a través d'un enllaç amb la carretera local LV-2014.

Història

Abans de la reconquesta, Tarrés formà part del valiat àrab de Siurana. El 26 de juliol de 1149, Ramon Berenguer IV va fer donació del terme de Tarrés a Ramon de Boixadors i a la seva muller Ermessenda, a condició que hi construïssin una fortalesa. A mitjans del segle XIII, Tarrés passà a formar part dels dominis de l'abadia cistercenca de Poblet, de l'òrbita de la qual no se'n separaria fins al primer terç del segle XIX.

Llocs d'interès

L'església parroquial de Santa Maria, de façana neoclàssica i esvelt campanar, es va construir el 1799 sobre l'antic temple. El poble està format per carrers estrets i costeruts, amb nombroses construccions de pedra seca com la Casa de la Vila (1695), amb una gran arcada, o "els Perxis", amb una magnífica façana porxada. Als afores, hi ha l'eremitori de la Santa Creu (1977), format per antigues pallisses habilitades com a ermita i casa de colònies. Disseminades pel terme, hi ha nombroses cabanes de volta i forns de calç, que es poden visitar a peu o en bicicleta, seguint les rutes senyalitzadeFestes

La Calç

La indústria de la calç va desaparèixer als anys seixanta amb la comercialització d'adobs químics, ciment i pintura. Però el que era la calç i el que representava per a tot un poble ho podrem descobrir fent un passeig a peu o amb bicicleta pel bosc de Tarrés, a les Garrigues. Allà descobrirem una seixantena de forns de calç, unes construccions fetes amb pedra seca que avui ja formen part de la nostra història.

El municipi de Tarrés és el punt de partida de la ruta de la calç per les Garrigues. Es tracta d'un itinerari circular, d'uns 13 quilòmetres, que passa pels Plans de Tarrés i que, a banda de permetre passar un dia a la natura, ens permet veure com s'obtenia antigament la calç de la roca portant-nos fins a una trentena d'antics forns on es transformava la roca en calç.
La ruta senyalitzada comença a l'esquerra de la rotonda que trobem a l'entrada de Tarrés per la carretera N-240. Molt a prop hi ha una zona d'aparcament, on podem deixar el cotxe. El recorregut va cap al nord i ens porta a visitar fins a 26 forns de calç, entre els quals veurem el forn de la Comardivina, el dels Assèguils del Rabadà, el del Buscarró del Pubillet i el de les Comes de Mongrat. El camí acaba al mateix lloc d'on hem sortit.

Per transformar la pedra en calç es van construir forns com els que trobem al llarg d'aquesta ruta, de forma rodona, fets de pedra i excarvats en la roca o mig enterrats al terra. Tenien una obertura a baix, que permetia alimentar el forn, i una altra a la cúpula per a què sortís el fum. Havien d'estar preparats per soportar temperatures de fins a 1.200ºC, la temperatura que es necessitava per convertir la roca en calç.

El forn, però, no funcionava com els actuals, que agafen altes temperatures ràpidament. El procés de conversió podia durar fins a tres mesos. A banda del temps que es necessitava per recollir la llenya necessària per cremar i extreure la roca que s'havia de posar dins del forn per convertir-la en calç, calia esperar entre 8 i 10 dies abans el forn no agafava la temperatura idònea. Quan ja estava ben calent, se segellava amb pedres i fang i s'esperava quatre o cinc dies més fins que la calç estigués formada.

https://www.laxarxa.cat/turisme/actualitat/especial-rutesxcatalunya/noticia/la-ruta-de-la-calc

ANNEX

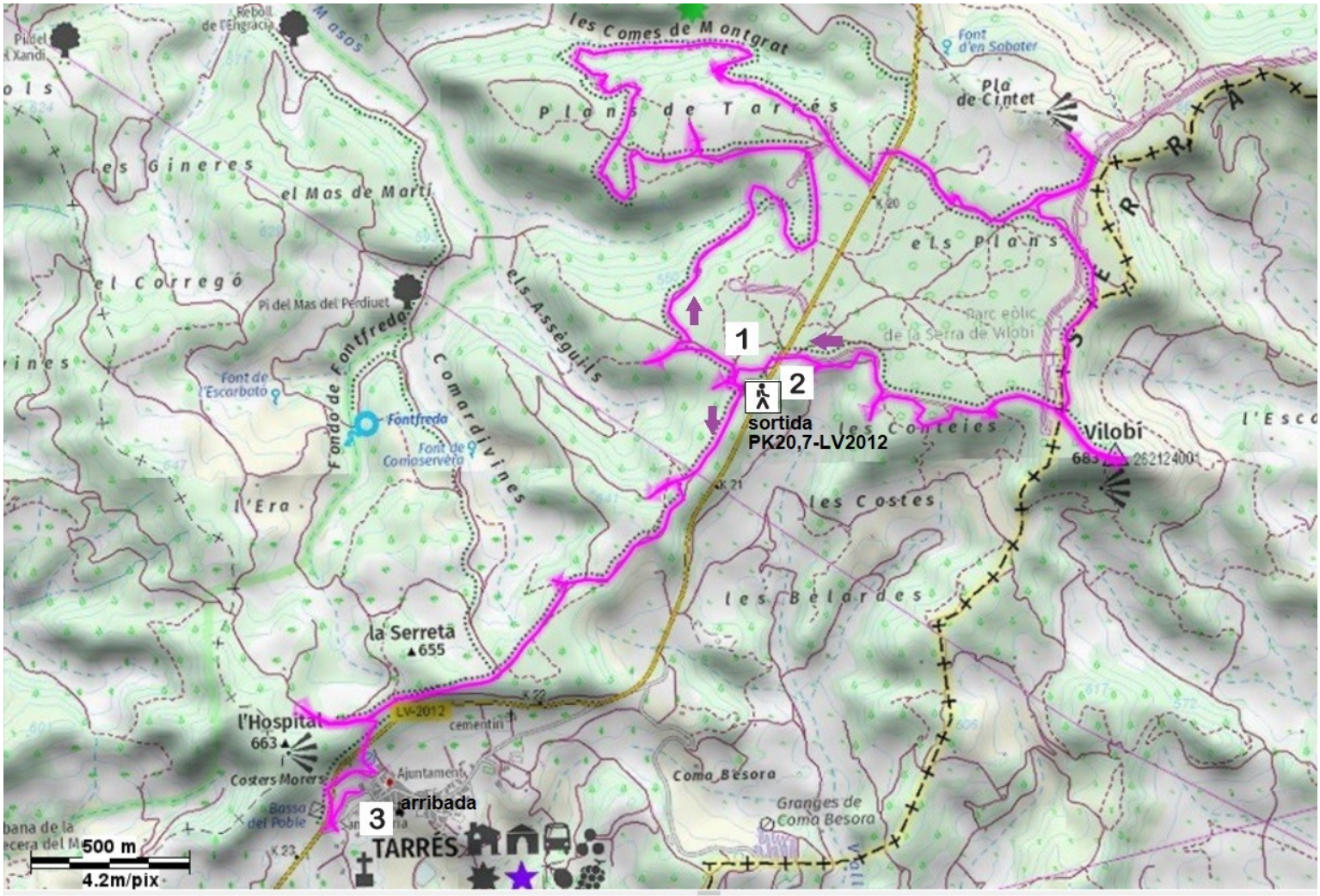
les Comes de Montgrat
Font d'en Saboter
Pla de Cintet
Plans de Tarrés
les Gineres
el Mas de Martí
els Plans
el Corregó
Pi del Mas del Perdiuet
Fondo de Fontfreda
els Asseguils
Comardivines
Font de l'Escarbot
Fontfreda
Font de Comaservera
1
2
sortida
PK20,7-LV2012
Vilobí
les Costes
les Belardes
l'Era
la Serreta
655
l'Hospital
663
LV-2012
cementiri
Costers Morers
Ajuntament
Coma Besora
3
arribada
TARRÉS
Granges de Coma Besora
500 m
4.2m/pix

curta
llarga
1
2
3
Altitud track [m]
650
625
600
575
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
13,7
08:30:00
10.1 km
12:31:56
13:56:50
Distància acumulada [km]